

VİSUAL BASIC'DE İŞLETİM SİSTEMİ DENETİM KOMUTLARI VE FONKSİYONLARI

Visual basic kodları yazılırken, yapılması istenen işlerin yanı sıra sistem ile ilgili bazı işlerin yapılması da (klasör oluşturma silme, dosya silme, kopyalama, dosya listesine bakma v.b.) gerekebilir veya istenebilir. Visual Basic içinde de bu işleri yapan DOS komutlarına eşdeğer komutlar da bulunmaktadır.

İŞLETİM SİSTEMİ DENETİM KOMUTLARI

Dosya oluşturma (MkDir komutu)

Hali hazırda üzerinde çalışılan aktif klasör içinde veya eğer yol belirtilmiş ise belirtilen güzergahta yeni klasör oluşturur. Örneğin ;

```
Mkdir "ODEV"
```

Komutu bulunulan aktif dizinde ODEV adıyla yeni bir klasör oluşturur.

```
Mkdir "D:\MyDocs\ODEV"
```

Komutu D hardiskinde MyDocs klasörü içine ODEV klasörü oluşturur.

Dosya silme (Rmdir komutu)

Üzerine çalışılan aktif sürücü veya klasör içinde yer alan veya eğer yol belirtilmiş ise belirtilen güzergahta bulunan bir klasörü siler.

```
Rmdir "ODEV"  
Rmdir "D:\MyDocs\ODEV"
```

Komutları her iki durumda da komutta gösterilen yoldaki ODEV klasörünü silecektir. Bu işlemin gerçekleştirilebilmesi için yolun tam ve doğru gösterilmesi ve klasör içinin boş olması gerekir.

Dosya silme işlemi yapılırken kullanıcıya emin olup olmadığı sorulmaz. Bu nedenle kod yazımı sırasında gerekli denetimler kullanıcı tarafından koda eklenmelidir.

Dosya değiştirme (ChDir komutu)

Bu komut ile üzerinde çalışılan aktif klasör değiştirilir.

```
ChDir "ODEV"
```

Komutu aktif sürücü veya klasör içindeki ODEV klasörünü aktif hale getirir.

```
ChDir "D:\MyDocs\ODEV"
```

Komutu da bulunulan aktif klasör neresi olursa olsun D sürücüsünde MyDocs klasörü altındaki ODEV klasörünü aktif hale getirir.

Sürücü değiştirme (ChDrive komutu)

Bu komut ile üzerinde çalışılan aktif sürücü değiştirilir.

ChDrive "D"

Komutu D sürücüsünü aktif sürücü haline getirir.

Dosya adı değiştirme (Name komutu)

Kullanımı dikkat gerektiren bir komuttur. Bu komut ile bulunulan aktif klasörde veya belirtilen bir yolda yer alan bir kayıtın adı verilen yeni bir ad ile değiştirilir. Ad değiştirme işlemlerinde de kullanıcıya emin olup olmadığı sorulmaz. Bu nedenle kod yazımı sırasında gerekli denetimler kullanıcı tarafından koda eklenmelidir. Özellikle sistem dosyalarının veya gerekli diğer dosyaların adlarının değiştirilmesi, işletim sisteminin zarar görmesine ve çalışmamasına neden olabilir.

Name "D:\MyDocs\ODEV\veriler.txt" As "D:\MyDocs\ODEV\sonular.txt"

Örneği D sürücüsünde MyDocs klasörü altındaki ODEV klasöründe yer alan veriler.txt dosyasının adını sonuçlar.txt olarak değiştirecektir.

Dosya Silme (Kill komutu)

Özellikle kullanımında en çok dikkat edilmesi gereken komutlardan birisidir. Belirtilen bir dosyayı veya özellikleri verilen kayıt gruplarını tamamen siler. Bu komutun kullanımı sırasında da de kullanıcıya emin olup olmadığı sorulmaz. Kayıt tamamen silinir. Bu nedenle kod yazımı sırasında gerekli denetimler kullanıcı tarafından mutlaka koda eklenmelidir: Aksi halde hatalı silmeler nedeniyle sistem dosyalarının veya gerekli diğer program dosyalarının silinmesi, işletim sisteminin zarar görmesine ve çalışmamasına neden olabilir.

Kill "D:\MyDocs\ODEV\veriler.txt"

Komutu D sürücüsünde MyDocs klasörü altındaki ODEV klasöründe yer alan veriler.txt dosyasını silecektir.

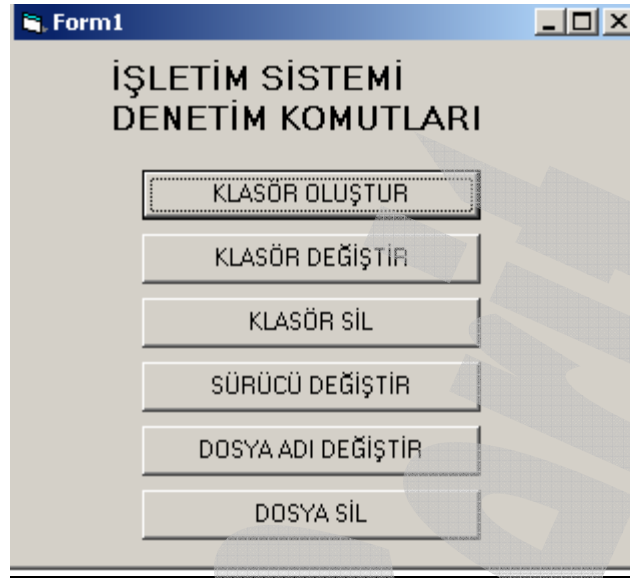
Kill "D:\MyDocs\ODEV*.txt"

Komutu da yine D sürücüsünde MyDocs klasörü altındaki ODEV klasöründe yer alan ancak adı önemli değil uzantıları .txt olan tüm dosyaları grup halinde silecektir.

Kill "deneme.doc"

Komutu da benzer şekilde bulunulan aktif klasör içinde yer alan deneme.doc kaydını silecektir.

İŞLETİM SİSTEMİ DENETİM KOMUTLARI ÖRNEKLERİ


```
Private Sub Command1_Click()  
MkDir ":D:\ODEV"  
End Sub
```

```
Private Sub Command2_Click()  
ChDir ":D:\ODEV"  
End Sub
```

```
Private Sub Command3_Click()  
Rmdir ":D:\ODEV"  
End Sub
```

```
Private Sub Command4_Click()  
ChDrive "D"  
End Sub
```

```
Private Sub Command5_Click()  
Name "D:\ODEV\veriler.txt" As "D:\ODEV\sonuqlar.txt"  
End Sub
```

```
Private Sub Command6_Click()  
Kill "D:\ODEV\sonuqlar.txt"  
End Sub
```

İŞLETİM SİSTEMİ DENETİM FONKSİYONLARI

CurDir fonksiyonu

Bu fonksiyon CurDir veya CurDir\$(sürücüadı) şeklinde kullanılabilir. Eğer sürücü adı belirtilmeden yalnızca CurDir olarak kullanılmışsa, o anda aktif olan sürücü ve kalsör adını getirir. Eğer sürücü adı verilerek örneğin CurDir\$(D) olarak kullanılmışsa, D sürücüsünde en son kullanılan aktif klasör hangisi olduğu bilgisini getirir.

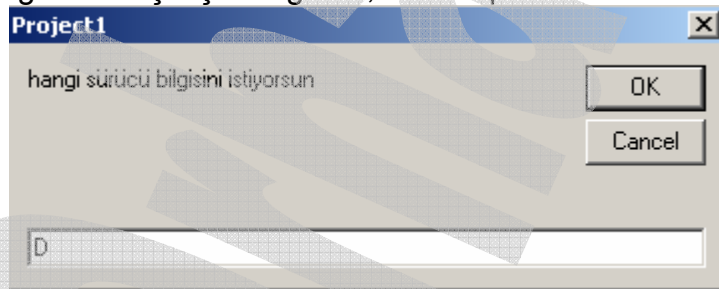
Örnek uygulama;

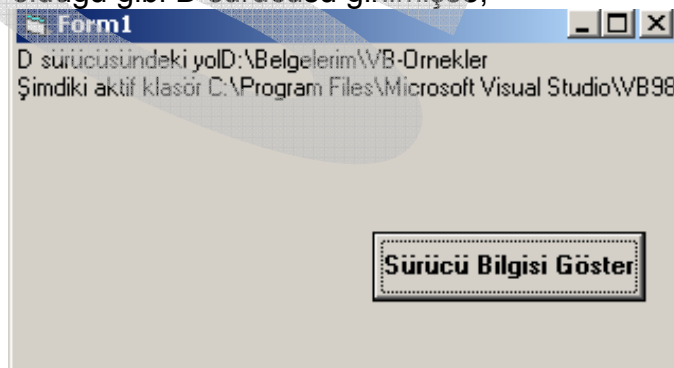
şeklinde basit bir form tasarımına,

```
Private Sub Command1_Click()  
z = InputBox("hangi sürücü bilgisini istiyorsun")  
Print z + "sürücüsündeki yol" + CurDir(z)  
Print "Şimdiki aktif klasör " + CurDir  
End Sub
```

kodunu uygulandığında ve çalıştırıldığında, önce InputBox ile sürücü adını soracaktır.

yukarıdaki örnekte olduğu gibi D sürücüsü girilmişse;

bilgileri yazdırılacaktır. Bu sonuç penceresinde ilk satır D sürücüsünün adının verildiği

```
Print z + " sürücüsündeki yol" + CurDir(z)
```

Satırının, ikinci satır ise sürücü adı girilmeden CurDir komutunun kullanıldığı;

```
Print "Şimdiki aktif klasör " + CurDir
```

Satırının sonucunda yazdırılmışlardır.

Bu ifadeler yazdırılmak yerine fonksiyon sonucu bir string değişkene aktarılarak da kullanılabilir. Örneğin;

```
x$ = z + " sürücüsündeki yol" + CurDir(z)  
Print x$
```

Shell (program çalıştırma) fonksiyonu

Shell fonksiyonu Visual Basic kodları kullanılarak, sistemde bulunan .EXE, .COM, .BAT veya .PIF uzantılı dosyaları aktif hale getirmek (çalıştırmak) için kullanılır. Yani, örneğin herhangi bir kontrol nesnesi bir uygulama programına (örneğin Microsoft Word) yönlendirilerek bu programın çalışması sağlanabilir. Bu fonksiyonun genel kullanılış şekli;

HerHangiBirDeğişkenAdı = **Shell** (Çalıştırılacak program yolu ve adı, aktivasyon türü)

Şeklinde. Bu komut dizisindeki **Aktivasyon Türü** seçeneği 0 ile 6 arasında (5 hariç) değer alabilir. Bu değerlerin karşılıkları aşağıda verilmiştir.

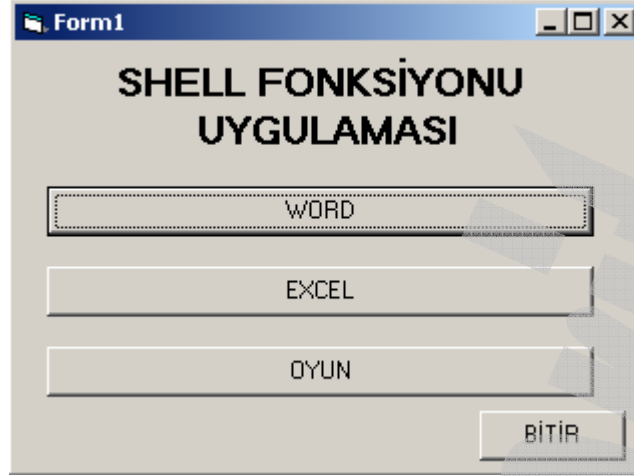
Aktivasyon değeri	Çalışacak programın açılış türü
0	Program aktif, ancak pencere gizli
1	Program normal pencerede ve seçili durumda
2	Program aktif, ancak görev çubuğunda minimize edilmiş ve seçili
3	Program aktif, pencere seçili ve en küçük boyutta
4	Program aktif, Pencere normal fakat seçili değil
6	Program aktif, görev çubuğunda küçültülmüş ve seçili değil

Bu fonksiyonun kullanımında :

HerHangiBirDeğişkenAdı = **Shell** (Çalıştırılacak program yolu ve adı)

Şeklinde yani Aktivasyon türü yazılmadan da komut atırı yazılabilir. Ancak, bu durumda çalıştırılacak program aktif hale geldiğinde görev çubuğunda küçültülmüş olarak gelecektir.

Aşağıdaki örnekte, Microsoft Word ve Excel programları ile bir oyun programının shell fonksiyonu ile açılması gösterilmektedir. Bu örnekte kullanılan kodlarda çalıştırılan programların yolları bilgisayarlara göre değişiklik gösterebilir.

Yukarıdaki form tasarımına ait Shell uygulaması örnek kod sayfası aşağıda verilmiştir.

```
Private Sub Command1_Click()  
X = Shell("C:\Program Files\Microsoft Office\Office10\winword.exe")  
End Sub
```

```
Private Sub Command2_Click()  
X = Shell("C:\Program Files\Microsoft Office\Office10\excel.exe")  
End Sub
```

```
Private Sub Command3_Click()  
X = Shell("d:\oyun\satranc.exe")  
End Sub
```

```
Private Sub Command4_Click()  
End  
End Sub
```

FileCopy (Dosya kopyalama) fonksiyonu

Bu fonksiyon ile herhangi bir kayıt ortamındaki bir kaydı bir başka ortama (Hard Disk veya Disket sürücü) kopyalamak mümkündür. Fonksiyonun genel yazılım şekli :

FileCopy KaynakDosyaYoluVeAdı, HedefDosyaYoluVeAdı

Bu komutun kullanımında, pek çok sistem komutunda kullanılan Wild Card parametreleri (* ve ? gibi simgesel kısaltmalar) kullanılmaz. Örneğin;

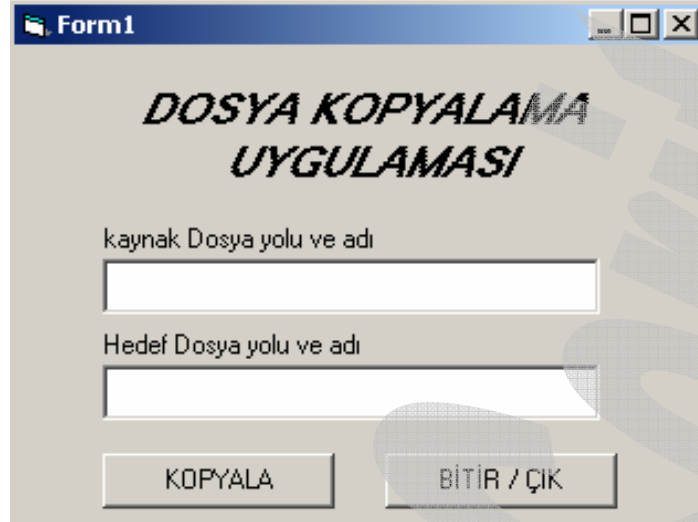
FileCopy "c:\oyun\satranc.*" , "a:*.*"

şeklinde bir kod yazılımı hatalıdır.

FileCopy "c:\oyun\satranc.exe" , "a:\satranc.exe"

Şeklinde bir kullanımla C hard diskindeki oyun klasörü içinde yer alan satranc.exe programı A sürücüsündeki diskette kök dizine aynı isimle kaydedilecektir.

Aşağıda TextBox kullanılarak, genel bir kopyalama işlemi için form tasarımı örneği verilmiştir.

Burada birinci text kutusunda yolu ve adı belirtilen kayıt, ikinci text kutusunda belirtilen yolda ve isimde kopyalanacaktır. Program kodu aşağıda verilmiştir.

```
Private Sub Command1_Click()  
If Text1.Text = "" Then MsgBox "dosya adı girmedin", , "HATA VAR": GoTo 10  
If Text2.Text = "" Then MsgBox "dosya adı girmedin", , "HATA VAR": GoTo 10  
FileCopy Text1.Text, Text2.Text  
10 'Kayıt yolu ve adı girilmezse program bu satıra atlayacak  
End Sub  
  
Private Sub Command2_Click()  
End  
End Sub
```

Kopyalama düğmesine basıldığı sırada Text kutularında kayıt adı girilip girilmediği ilk iki if satırında kontrol edilmekte olup, eğer bu kutular boş bırakılarak kopyalama yapılmak istenmişse mesaj kutusu aktif hale gelerek, program 10 numaralı satıra atlamaktadır. Bu satır hatırlatma satırı olarak konulmuş olup başka bir fonksiyonu yoktur. Hatırlatma satırları ilgili satır başına ' işareti (tek üst virgöl) veya **Rem** ibaresi yapılarak program içine girilebilir. Bu satırların program çalışmasına etkisi olmayıp, kod satırları programcı tarafından gözden geçirilirken hatırlatma sağlamak amacıyla kullanılırlar.